

Advies van NLSportraad ondersteunt ambitie sportsector

Na een uitgebreid traject heeft de NLSportraad aan haar opdrachtgevers, het ministerie van VWS, de Vereniging Sport en Gemeenten en NOC*NSF in november 2020 haar advies gepresenteerd over de organisatie en financiering van de sport in Nederland. In april volgde het addendum waarin met name aandacht is voor de uitwerking van de randvoorwaarden; financiering en wetgeving. Het advies en het addendum ondersteunen de ambitie van de sportsector om het potentiële rendement van sport en bewegen voor de samenleving de komende jaren structureel fors te verhogen; een totaalaanpak waarvan de verschillende elementen samenhangen, elkaar versterken en alleen gezamenlijk tot de gewenste richting komen. NOC*NSF is, net als de NLSportraad, van mening dat dit enerzijds vraagt om doorontwikkeling en professionalisering van de sport- en bewegector zelf. Anderzijds vraagt dit om een overheid die bereid is om een energiek, vitaal en gezond Nederland topprioriteit te maken en dus extra te investeren in sport en bewegen om de maatschappelijke baten te maximaliseren en maatschappelijke kosten op andere terreinen te beperken.

In een internationaal vergelijkend perspectief presteert de Nederlandse sport op dit moment uitstekend. Niet alleen presteren en inspireren onze topsporters bovenmatig, ook de participatie in sport en bewegen ligt op een hoog niveau. Sportbonden, verenigd in de koepel NOC*NSF spelen hier een cruciale rol in. NOC*NSF en haar leden zijn met hun grote kennis van sport en bewegen, hun fijnvertakte netwerk van sportverenigingen, sportondernemers en ongebonden sporters, hun brede bereik in de diverse media en hun energieke drive de motor van de sport in Nederland. Het maatschappelijk effect van deze sportinfrastructuur kan met gerichte investeringen nog aanzienlijk worden vergroot. Grote groepen in de samenleving worden immers nog onvoldoende bereikt en een aantal maatschappelijke trends zoals toenemend overgewicht, bewegingsarmoede, vereenzaming en een verscherpte tweedeling in de samenleving baren grote zorgen. Sport en bewegen zijn een belangrijk middel om bij te dragen aan het tegemoet treden van deze uitdagingen. NOC*NSF zet de komende jaren dan ook in op sport en bewegen voor iedereen, geïnspireerd door maatschappelijk betrokken en mondiaal presterende topsporters. Daar is een verdere intensivering van de samenwerking met gemeenten en de rijksoverheid, vanuit verschillende ministeries, noodzakelijk voor. Onze ambitie vraagt, zoals de NLSportraad aangeeft, om een kwaliteitsimpuls in de sport- en bewegector zelf en een forse extra investering vanuit de overheid. Hierbij is het van groot belang dat sport en bewegen betaalbaar blijft voor iedereen, juist ook voor kwetsbare groepen. Dan wordt de grote social return on investment van sport en bewegen maximaal benut; elke extra geïnvesteerde euro verdient zichzelf dubbel en dwars terug. De Corona pandemie heeft scherp blootgelegd wat de waarde van een weerbare bevolking is. De urgentie om stevig te investeren in preventie neemt snel toe. Een gezonde leefstijl is geen sluitstuk maar een basisvoorwaarde voor een sterke en energieke samenleving.

Sportkoepel

NOC*NSF en haar leden overkoepelen een groot deel van de sportsector. De 76 sportbonden met meer dan 200 takken van sport richten zich niet alleen op sportverenigingen maar ook op sportondernemers en ongeorganiseerde sporters. Het aanbod van de sportbonden is zeer breed: van voetbal tot bridge, van zwemmen tot tafeltennis, van judo tot atletiek, van dans tot klimmen; voor ieder wat wils. Het bereik van de sportbonden is zeer groot. De ambitie is om samen met partners de gehele sector van sport en bewegen te vertegenwoordigen. Om die reden neemt NOC*NSF, mede op basis van het advies van de NLSportraad, samen met onder meer het Platform Ondernemende Sportaanbieders in 2021 het initiatief om een passend overleg van de gehele sector van sport en bewegen te verkennen waarin alle sporters en sportorganisaties vertegenwoordigd worden. Dit past

ook bij het voornemen van de vereniging NOC*NSF om de reikwijdte van haar eigen vereniging te herdefiniëren. Dit is vastgelegd in de veranderagenda van NOC*NSF die november jongstleden is aangenomen. Het is het streven om met relevante vertegenwoordigende organisaties te komen tot een ambitieuze agenda voor alle vormen van sport en bewegen, bij verenigingen, bij ondernemers, in andere organisatievormen en op eigen gelegenheid. Thema's die ook door de NLSportraad als belangrijk worden herkend, zullen een plek krijgen in deze agenda:

- Het bereiken van doelgroepen die nu onvoldoende sporten en bewegen. Enerzijds door brede implementatie van succesvolle concepten en anderzijds door het ontwikkelen en toepassen van innovaties;
- Het versterken van de organisaties die actief zijn op het terrein van sport en bewegen met prioriteit voor de Human Capital; een optimale mix van een veel grotere groep goed opgeleide professionals, aangevuld met bekwame vrijwilligers. De basis om de huidige sporters goed te blijven bedienen en ook om nieuwe doelgroepen effectief te bereiken;
- Integriteit, goed sportbestuur en een veilig sportklimaat: vanzelfsprekend vormen deze thema's in alle organisatievormen van sport en bewegen een belangrijk fundament en is veel aandacht hiervoor blijvend nodig; niet in het minst omdat het belang van deze thema's in de samenleving fors toeneemt;
- Samenwerking met aanpalende sectoren: het intensiveren en verbeteren van de samenwerking met onder meer onderwijs, welzijn en zorg waardoor sport en bewegen intensief en effectief wordt ingezet in die andere sectoren en er daarnaast een veel soepelere operationele samenwerking ontstaat op lokaal niveau tussen deze organisaties en sport- en beweegaanbieders.

Sportwet

Het moge duidelijk zijn dat bovenstaande thema's vragen om zeer intensieve samenwerking met de overheden. Het maken van een stelselwet, zoals de NLSportraad voorstelt, is hiervoor wat NOC*NSF betreft onderwerp van bespreking in de volgende regeerperiode. Een eventuele sportwet moet ondersteunend zijn aan de te bereiken inhoudelijke doelen. Ook zonder wet zien wij veel mogelijkheden om veel meer mensen sportief actief te krijgen. De ontwikkeling van een sportwet mag extra investeringen in sport en bewegen niet vertragen. Daarvoor zijn de problemen in Nederland op het gebied van gezondheid, vitaliteit en sociale cohesie te urgent. Een sportwet is bovendien, wat NOC*NSF betreft, geen doel op zich. Bij het onderzoeken van de mogelijkheden van een sportwet geven we de volgende aandachtspunten mee:

- Zonder sportwet investeren gemeenten lokaal al decennialang veel geld in een sterke sportinfrastructuur omdat dat aansluit bij de behoefte van de samenleving. Een eventuele sportwet moet hier ondersteunend aan zijn zodat deze investeringen minimaal worden gecontinueerd en zo mogelijk worden uitgebouwd.
- De stelselwet moet de huidige positie van en ruimte voor eigen initiatief van alle organisaties in het veld van sport en bewegen een beter fundament geven en daarmee versterkend werken op de gestelde ambities in de lokale sportakkoorden en het overkoepelende Nationale Sportakkoord.
- Een eventuele stelselwet moet zorgen voor een betere aansluiting met aanpalende wetgeving voor zorg, welzijn en onderwijs en daarmee knelpunten in de praktijk oplossen. Ook een effectieve verankering van sport en bewegen binnen de zorg-, onderwijs- en welzijnswetten is hierbij van belang.

- De stelselwet borgt voor een stevige toename van de bijdrage van overheden ten einde sport en bewegen intensief en effectief bij te laten dragen aan maatschappelijke doelen waaronder een gezonde leefstijl en sociale cohesie voor de hele bevolking.
- Om een goed beeld te krijgen van de werking van een sportwet is het van belang om een lange termijn perspectief te schetsen: waar gaan we heen met de sport en de samenleving in de komende decennia. Daarna wordt duidelijk hoe een sportwet hieraan bijdraagt, wat de verantwoordelijkheid is van de sport zelf, welke rol de overheden spelen en hoe wordt samengewerkt met andere sectoren zoals onderwijs, welzijn en zorg.

Financiering

Investeren in sport rendeert. Niet alleen worden maatschappelijke doelen gehaald maar ook worden maatschappelijke kosten verminderd. Elke extra geïnvesteerde euro levert minimaal 2,5 euro op. Investeren in sport vanuit de rijksoverheid is dan ook niet alleen inhoudelijk verstandig maar levert ook financieel op.

De benodigde investering die de NLSportraad in haar addendum uitwerkt, sluit goed aan op de visie van NOC*NSF. De volgens de NLSportraad benodigde extra bijdrage vanuit de overheid is vergelijkbaar met de uitwerking van NOC*NSF. Substantieel extra investeringen zijn nodig in professionalisering van de sector, in innovatie, in sportaccommodaties en een beweegvriendelijke omgeving en ter ondersteuning van de kwetsbaren in de samenleving. Hierbij heeft NOC*NSF nog de volgende specifieke overwegingen:

- Het is van belang dat sport betaalbaar blijft voor iedereen in de samenleving. Financiële laagdrempeligheid is dan ook een cruciaal criterium bij het inrichten van de financiering van de sport- en beweegsector.
- Een belangrijke kern van effectief sport- en beweegbeleid (niet in de laatste plaats bij kwetsbare groepen) is dat bekwame professionals en vrijwilligers groepen sporters behoeftegericht begeleiden in een veilige sportomgeving. De benodigde extra financiering hiervoor is de eerste prioriteit en moet direct of indirect ten goede komen aan sportorganisaties, waaronder sportbonden, die hier een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren en daarmee huidige en toekomstige sporters optimaal kunnen bedienen.
- Het effectief bereiken van (financieel kwetsbare) doelgroepen die nu nog niet of onvoldoende sporten en bewegen, vraagt om een extra investering van de overheid. Deze doelgroepen kunnen dit niet volledig zelf dragen en zullen bovendien geactiveerd moeten worden.
- NOC*NSF beschouwt het advies van de NLSportraad als een totaaladvies waarbij de diverse delen elkaar onderling versterken. Bij een sterkere rol voor de sportsector in de Nederlandse samenleving hoort onlosmakelijk ook professionalisering en financiering.
- Net als de NLSportraad is ook NOC*NSF van mening dat topsport een aparte aanpak verdient. De organisatie van topsport en de daaruit voortvloeiende financiering zijn dermate specifiek dat een gerichte aanpak nodig is waarbij onder meer aandacht is voor de duurzame financiering van topsportaccommodaties
- De huidige financieringsstromen in de sport zijn, overigens net als in andere sectoren, wellicht complex maar vormen wel een robuuste basis van het succes, zowel op het gebied van participatie als van topsport. Veranderingen van financieringsstromen moeten niet leiden tot verlies van de huidige effectiviteit en efficiëntie. De huidige opbrengsten uit de kansspelwetgeving en het verdeelmechanisme zijn daarbinnen van cruciaal belang voor de instandhouding van de unieke Nederlandse sportinfrastructuur en daarmee haar maatschappelijke meerwaarde.

- De oprichting van een ZBO of een vergelijkbare organisatie voor het verdelen van middelen naar de sport is wat NOC*NSF betreft alleen te overwegen als er een substantieel groter budget vanuit de rijksoverheid beschikbaar is en als blijkt dat het huidige financieringssysteem niet het gewenste effect sorteert.